

การศึกษาเชิงวิเคราะห์งานเขียนของนิมิตร ภูมิถาวร

นางสาวปริญญา ฤทธิเจริญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-464-6

010244

I16503922

AN ANALYTICAL STUDY OF NIMIT POOMTHAVORN'S WORKS

Miss Parinya Ritcharoen

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Thai

Graduate School

Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาเชิงวิเคราะห์งานเขียนของนิมิตร ภูมิदार
 โดย   นางสาวปริญญา ฤทธิเจริญ
 ภาควิชา   ภาษาไทย
 อาจารย์ที่ปรึกษา   ศาสตราจารย์วัชร รมยะนันท์

บัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

สุประสงค์ บุนนาค ..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประสงค์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ศักดิ์ศรี แยมน์คาคา ..... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แยมน์คาคา)

วัชร รมยะนันท์ ..... กรรมการ
 (ศาสตราจารย์วัชร รมยะนันท์)

อึ้ง อึ้ง อึ้ง ..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์อึ้ง อึ้ง อึ้ง)

บุญชจร ..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีศิลป์ บุญชจร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาเชิงวิเคราะห์งานเขียนของ นิมิตร ภูมิदार
ชื่อนิสิต	นางสาวปริญญา ฤทธิเจริญ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์วัชร รมยะนันท์
ภาควิชา	ภาษาไทย
ปีการศึกษา	2526

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์งานเขียนทั้งนวนิยายและเรื่องสั้นของ นิมิตร ภูมิदार ระหว่าง พ.ศ. 2511 - 2524 ในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉาก กลวิธีการประพันธ์ การใช้ภาษา ความสัมพันธ์ของงานเขียนกับชีวประวัติของผู้เขียน และเพื่อประเมินคุณค่าของงานเขียนในด้านเนื้อหา แนวคิด และศิลปะการประพันธ์

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า งานเขียนของนิมิตร ภูมิदार สะท้อนชีวิตชนบทที่มีเนื้อหาและแนวคิดเสนอสภาพและปัญหาในสังคมชนบท โดยเฉพาะระบบการศึกษา ระบบราชการ การทำมาหากิน และความแตกต่างในเรื่องโอกาสของคนในเมืองและชนบท โดยผู้เขียนใช้ข้อมูลจากประสบการณ์การเป็นครูชนบท เป็นวัตถุดิบในการสร้างวรรณกรรม จึงนับได้ว่าวรรณกรรมของนิมิตร เป็นงานสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าเสนอแนวทางการพัฒนาสังคมชนบทของไทย และมีคุณค่าทางด้านวรรณศิลป์

ในด้านกลวิธีการประพันธ์ ผู้เขียนใช้กลวิธีที่เรียบง่าย มีการเริ่มต้นเรื่องลักษณะการบรรยายจาก แล้วจึงเปิดตัวละครเอกทันที ส่วนการดำเนินเรื่อง ผู้เขียนใช้การเล่าเรื่องลักษณะผู้รู้แจ้งเห็นจริงมากกว่าจะเป็นผู้สังเกตการณ์ นอกจากนี้ยังใช้การสร้างความคิดเป็นกลวิธีการดำเนินเรื่อง สำหรับการจบเรื่องผู้แต่งมีการจบแบบทิ้งท้ายให้คิด และจบโดยอธิบายแจ่มแจ้ง ส่วนการตั้งชื่อเรื่องนั้น นิมิตรมีการตั้งชื่ออย่างหลากหลาย ที่พบบ่อยคือการใช้ชื่อและประโยคยาว และใช้คำที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ โดยใช้ทำที่เสียดสีเป็นชื่อเรื่อง

ในค่านศิลปะการใช้ภาษา กล่าวได้ว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง แนว
ชีวิตชนบท ผู้แต่งใช้ภาษาพูดและภาษาชาวบ้านในบทบรรยายและบทสนทนา ทำให้
เกิดความสมจริง นอกจากนี้ยังใช้ประโยคซ้ำเป็นการเน้นและย้ำความคิดเป็นอย่างดี
มีการสร้างคำขึ้นเองแสดงให้เห็นความคิดริเริ่มของผู้เขียน มีการใช้ภาษาต่างประเทศ
ทับศัพท์เป็นจำนวนน้อยมาก ความน่าอ่านอย่างหนึ่งคือการใช้อารมณ์ขันโดยใล่วงเล็บ
ถ้อยคำเห็นแถมท้ายข้อความ นอกจากนี้ยังใช้ภาพพจน์ในงานเขียนสร้างจินตนาการ
ได้เป็นอย่างดี การสร้างภาพพจน์ของนิมิตรมีลักษณะเฉพาะคือมักใช้คำและข้อความ
ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ และหลักธรรมแฝงทัศนคติการมองโลกในแง่ดีเป็น
ส่วนใหญ่ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์การดำรงชีวิตของผู้เขียนที่รักชนบท ธรรมชาติ
ความสงบ และเลื่อมใสพุทธศาสนา

ขอเสนอแนะสำหรับผู้สนใจจะวิจัยวรรณกรรมแนวชีวิตชนบทต่อไป ผู้วิจัย
เห็นว่ายังมีงานเขียนแนวชีวิตชนบทที่เกิดขึ้นในภาคเหนือ ภาคอีสานและภาคใต้ที่น่า
สนใจอีกมาก การศึกษาจะทำให้เห็นลักษณะรูปแบบ เนื้อหา และคุณค่าด้านวรรณศิลป์
ต่างจากเรื่องชีวิตชนบทภาคกลางของ นิมิตร ภูมิถาวร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   An Analytical Study of Nimit Poomthavorn's
Works
Name   Miss Parinya Ritcharoen
Department   Thai
Academic Year   1983
Thesis Advisor   Professor Vacharee Ramyanandana

ABSTRACT

This thesis aims to analyze and evaluate Nimit Poomthavorn's literary works particularly those fictions and short stories he produced during 1968 - 1981. The study concentrates directly on the nature of his plots, themes, characters, scenes, writing techniques, language usages, and their correlations with his life experiences.

The result of the study reveals that his works reflect various valuable aspects of rural life. The content in terms of plots, themes, characters, scenes and language usages present real conditions and problems of a rural society especially those related to the educational system, the bureaucracy, earning one's living, and the difference in opportunities between urban and rural people. The writer employs data from his own experience as a rural teacher. It might be said that his works are very creative, give valuable guidelines for developing a rural society, and also have literary value.

Regarding techniques of writing, the writer uses a simple technique comprising the introduction to each story,

description of the scenery, and the revelation of the main characters. He tells each story as a learned man rather than as an observer. The technique of employing conflicting situations is also used. The ending might be left open or clearly explained to the readers. The titles used mostly consist of either phrases or long sentences, employing words related to education, politics or economy in a satirical manner.

With respect to language usages, these are done in conformity with the content of each story and rural life through the use of spoken dialects and local languages in dialogues and descriptions of scenes. The technique of sentence repetition is also employed. Some new words are created as well. Phonetic dubbing of foreign words is very rarely used. Humour is interspersed throughout his works in parentheses. His image building employs nature and the environment, the instillation of moral principles, and optimistic attitudes to a great degree. These reflect the writer's character as one who loves the countryside, nature, and peace, and considered to be a very religious person.

Some advice for the researchers who are interested in works about rural life is that there are other works which reflect valuable aspects of rural life, especially those in the Northern, North-Eastern, and Southern part of Thailand. The study may reveal the differences of forms, contents and literary value.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาเชิงวิเคราะห์งานเขียนของ นิมิตร ภูมิदार" นี้สำเร็จลงได้ด้วยพระคุณอันเป็นที่ลุดของท่านอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ศาสตราจารย์วัชรวิกรมยะนันท์ ที่เอาใจใส่ ให้กำลังใจ เสนอแนะแนวทางการวิจัยและตรวจแก้ไขตั้งแต่ต้นจนจบ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ นอกจากนี้ยังได้รับการตรวจแก้ไขและได้รับคำแนะนำจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แยมันคิตา ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิงอร สุพันธุวิช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีศิลป์ บุญขจร ทำให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เบื้องหลังการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ พ.ต.อ.จินตาควงจินตา อาจารย์สุระ คามาพงษ์ อาจารย์ปราณี สิ้นธุตะอาก อาจารย์พริ้มเพรา-คงชนะ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และอาจารย์ยิ่งเดช มุ่งเกษม ที่ช่วยหาข้อมูลและเอกสารสำคัญประกอบการวิจัย

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและตระหนักถึงความเสียสละ อุทิศเวลาของ นางจารุณี ทิพย์พิมานชัยกร ผู้จัดพิมพ์ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี และจัดส่งได้ความกำหนดเวลา ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
2 วิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาวรรณกรรมของ นิมิตร ภูมิถาวร	5
2.1 รูปแบบของวรรณกรรม	6
2.2 เนื้อหาของวรรณกรรม	10
2.2.1 โครงเรื่องและเนื้อเรื่อง	10
2.2.2 แก่นเรื่อง	15
2.2.3 ตัวละคร	27
2.2.3.1 ตัวละครเอกฝ่ายชาย	30
2.2.3.2 ตัวละครเอกฝ่ายหญิง	40
2.2.3.3 ตัวละครฝ่ายผู้ร้าย	48
2.2.4 ฉาก	55
2.2.4.1 ฉากสมจริง	56
2.2.4.1 ฉากไม่สมจริง	59
3 กลวิธีการประพันธ์ และศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรม ของ นิมิตร ภูมิถาวร	61
3.1 กลวิธีการประพันธ์	61

บทที่

3

3.1.1	การเปิดเรื่อง	61
3.1.2	การดำเนินเรื่อง	63
3.1.2.1	การเล่าเรื่อง	64
3.1.2.1	การผูกปมปัญหา	68
3.1.3	การปิดเรื่อง	71
3.1.4	การตั้งชื่อเรื่อง	76
3.2	ศิลปะการใช้ภาษา	78
3.2.1	การใช้ภาษาพูด	79
3.2.2	การใช้ประโยคซ้ำ	82
3.2.3	การใช้ภาษาต่างประเทศ	83
3.2.4	การสร้างคำขึ้นใจเอง	84
3.2.5	การบรรยายโดยใช้วงเล็บ	85
3.2.6	การใช้สำนวนเปรียบเทียบ	86
-	อุปมา	87
-	อุปลักษณ์	90
-	อนุนามนัย	91
-	อภิปจน์	93
-	ปฏิรูปพจน์	95
-	บุคคลาธิษฐาน	96
-	สัตพจน์	99
4	บทสรุปและขอเสนอแนะ	101

บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	
ก. ประวัติของ นิมิตร ภูมิถาวร	108
ข. เรียงความเรื่อง พระร่วง (เรียงความชนะเลิศการประกวด เรื่องแรก)	111
ค. เรื่องสั้น คนสวยของฉัน (เรื่องสั้นเรื่องแรก)	115
ง. เรื่องสั้น มหกรรมรถไฟไฮเวย์ (เรื่องสั้นเรื่องสุดท้าย) .	119
จ. บุคลิกลักษณะตัวละครโดยละเอียด	125
ประวัติผู้เขียน	165

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
1. ตารางแสดงสถานภาพ บุคคลิกลักษณะ อาชีพ ทิวละคร เอก ฝ่ายชาย	35
2. ตารางแสดงสถานภาพ บุคคลิกลักษณะ อาชีพ ทิวละคร เอก ฝ่ายหญิง	44
3. ตารางแสดงสถานภาพ บุคคลิกลักษณะ อาชีพ ทิวละครฝ่าย ผู้บรรยาย	52

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย